

سوالات تستی فصل اول علوم و فنون یازدهم انسانی (پرواز)

درس یکم: تاریخ ادبیات فارسی در قرن‌های ۷ و ۸ و ۹

۱- پدید آورندگان «لمعات، اخلاق الاشراف، مکاتیب، بهارستان» به ترتیب خالق آثار هستند.

① جمشید و خورشید، رساله دلگشا، بوستان، مرصادالعباد

② لمعات، موش و گربه، مثنوی معنوی، گلستان

③ دیوان اشعار، تاریخ گزیده، جامع التواریخ، بهارستان

④ عشاق‌نامه، صد پند، مثنوی معنوی، تحفه الاحرار

۲- ترتیب ویژگی‌های شعری «خواجوی کرمانی»، «ابن‌یمین»، «حافظ» و «سلمان ساوجی» در کدام گزینه تماماً درست مطرح شده است؟

الف) با تلفیق عشق و عرفان، غزل فارسی را به کمال رسانید.

ب) در غزل توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است.

ج) قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.

د) غزل‌های او بر حافظ نیز تأثیر گذار بوده است.

① ب، الف، ج، د

② د، ج، الف، ب

③ ب، ج، الف، د

④ د، الف، ب، ج

۳- کدام گزینه نادرست است؟

① در غزل حافظ، فرهنگ گذشته ایران، با همه کمال ایرانی - اسلامی خود رخ می‌نماید.

② حافظ با تلفیق عشق و عقل غزل فارسی را به کمال رسانید.

③ در غزل حافظ مایه‌ای از خیرخواهی و اصلاح‌طلبی دیده می‌شود.

④ لحن کلام حافظ، گزنده و طنزآمیز است.

۴- شرح حال کدام نویسنده یا شاعر سبک عراقی نادرست بیان شده است؟

① فخرالدین عراقی: از شاعران نام‌آور سبک عراقی و صاحب غزل‌های عرفانی زیبا است. مثنوی عشاق‌نامه او مشهور است. همچنین در کتاب لمعات خود سیر و سلوک عارفانه را در قالب نظم و نثر بیان کرده است.

② سلمان ساوجی: از شاعران سبک عراقی است که در غزل توجه خاصی به سعدی و حافظ داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است. مثنوی جمشید و خورشید او به سبک داستان‌های جامی سروده شده است.

③ دولتشاه سمرقندی: از نویسندگان سبک عراقی است که تذکره دولتشاه را به تشویق امیر علیشیر نوایی نوشته است. این کتاب شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی از آغاز تا زمان مؤلف است.

④ عبید زاکانی: شاعر خوش ذوق و آگاهی است که نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است. او در منظومه موش و گربه ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوه طنز و تمثیل بیان کرده است.

۵- در بین آثار زیر، چند اثر «منثور» است؟

«جامع التواریخ، عشاق‌نامه، بوستان، تذکره‌الاولیا، مثنوی معنوی، المعجم، اخلاق‌الاشراف، گلستان، شاهنامه فردوسی، رساله دلگشا، تحفه الاحرار»

① پنج ② شش ③ چهار ④ هفت

۶- از میان آثار زیر، چند اثر منظوم است؟

«عشاق‌نامه - مرصادالعباد من المبدأ الی العباد - جمشید و خورشید - رساله دلگشا - بوستان - موش و گربه - بهارستان - تحفه الاحرار - طبقات ناصری - المعجم فی معاییر اشعار العجم»

① پنج ② چهار ③ شش ④ سه

۷- با توجه به محتوا و قالب شعر زیر، این ابیات سروده کدام شاعر قرن هشتم است؟

«دو دوست با هم اگر یکدل‌اند در همه کار هزار طعنه دشمن به نیم‌جو نخرند

گر اتفاق نمایند و عزم جزم کنند سزد که حلقه افلاک را ز هم بدرند

مثال آن بنمایم تو را ز مهره نرد یکان‌یکان به سوی خانه راه می‌نبرند»

① ابن یمین ② خواجه کرمانی ③ عبید زاکانی ④ سلمان ساوجی

۸- اثر « » جامی به شیوه در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان نگارش یافت.

۱) نفحات - تذکره الاولیا

۲) بهارستان - گلستان

۳) نفحات الانس - گلستان

۴) بهارستان - تذکره الاولیا

۹- توضیح مقابل کدام گزینه نادرست است؟

۱) ابن یمین ← شاعر عصر سربداران که قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.

۲) کمال الدین اسماعیل ← مداح جلال الدین خوارزمشاه بود که در سال ۶۳۵ به دست مغولها کشته شد.

۳) نجم الدین کبری ← از منشیان و نویسندگان توانای قرن هفتم است که به نجم دایه شهرت دارد.

۴) شاه نعمتاله ولی ← از شاعران قرن نهم است که در تصوف و طریقت مقامی بلند داشت.

۱۰- پدید آورندگان «مکاتیب - صد پند - نفحات الانس - عشاق نامه» به ترتیب خالق آثار نیز هستند.

۱) مجالس سبعة - رساله دلگشا - بهارستان - لمعات

۲) فیه ما فیه - تاریخ گزیده - تحفه الاحرار - جامع التواریخ

۳) مثنوی معنوی - اخلاق الاشراف - تذکره الاولیا - تاریخ جهانگشا

۴) دیوان شمس - موش و گربه - مرصاد العباد - جمشید و خورشید

۱۱- کدام گزینه از لحاظ تاریخ ادبیات قرن نهم نادرست است؟

۱) در زمان بایسنقر میرزا، قرآن کریم و شاهنامه فردوسی را به خط خوش نوشتند و با تصاویر زیبا آراسته نمودند.

۲) ادبیات در قرن نهم رونقی تازه گرفت و نوآوران و فاقد تقلید بود.

۳) در عهد تیمور، تاریخ نویسی در کنار رونق سایر هنرها ادامه یافت.

۴) جامی و دولت شاه در این دوره، کتابهای مهمی نوشتند.

۱۲- هریک از موارد زیر به ترتیب کدام اثر را معرفی می کند؟

الف) در این اثر سیر و سلوک عارفانه در قالب نظم و نثر بیان شده است.

ب) این اثر تاریخ پیامبران، خلفای چهارگانه، خلفای بنی عباس و تاریخ ایران را تا سال ۷۳۰ هـ ق دربرمی گیرد.

پ) منظومه ای که در آن ناهنجاری های اجتماعی در دو طبقه حاکمان و قاضیان به شیوه تمثیل بیان شده است.

ت) نویسنده در این کتاب، شیوه تذکره الاولیا را در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان به کار برد.

۱) لمعات - جامع التواریخ - اخلاق الاشراف - تحفه الاحرار

۲) عشاق نامه - تاریخ گزیده - موش و گربه - تحفه الاحرار

۳) لمعات - تاریخ گزیده - موش و گربه - نفحات الانس

۴) عشاق نامه - جامع التواریخ - اخلاق الاشراف - نفحات الانس

۱۳- عبارات «از نویسندگان زبردست قرن هفتم»، «از نویسندگانی با نثر مصنوع»، «منشی و نویسنده

عارف» و «شاعر مداح دربار خوارزمشاهیان» به ترتیب درباره کدام شخصیت ها مصداق دارد؟

۱) شمس قیس رازی - رشیدالدین فضل الله همدانی - فخرالدین عراقی - نجم الدین کبری

۲) شمس قیس رازی - عطاملک جوینی - نجم دایه - کمال الدین اسماعیل

۳) سعدی - رشیدالدین فضل الله همدانی - نجم دایه - کمال الدین اسماعیل

۴) سعدی - عطاملک جوینی - فخرالدین عراقی - نجم الدین کبری

۱۴- در کدام گزینه، تقدّم زمانی آفرینش آثار، رعایت شده است؟

۱) مرصادالعباد، نفحات الانس، صد پند

۲) صد پند، مرصادالعباد، نفحات الانس

۳) نفحات الانس، صد پند، مرصاد العباد

۴) مرصاد العباد، صد پند، نفحات الانس

۱۵- به ترتیب هر یک از گزاره‌های زیر مربوط به کدام شاعر است؟

- از غزل پردازان برجسته است که شعر او در مجموع کمال یافته و پخته است.

- در غزل او فرهنگ گذشته ایران با همه کمال ایرانی - اسلامی خود رخ می‌نماید.

- وی قدرت شاعری خود را در قطعات اخلاقی آشکار کرده است.

- شاعر خوش ذوق و آگاهی است که نکته‌یابی و انتقادهای ظریف اجتماعی او معروف است.

۱) خواجه - حافظ - ابن‌یمین - عبید زاکانی ۲) حافظ - خواجه - عبید زاکانی - ابن‌یمین

۳) خواجه - سلمان ساوجی - ابن‌یمین - حافظ ۴) عبید زاکانی - مولوی - حافظ - خواجه

۱۶- موضوع آثار کدام گزینه به ترتیب «شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی، تاریخ پیامبران

و خلفای چهارگانه و خلفای بنی‌عباس و تاریخ ایران، بیان منظوم ناهنجاری‌های اجتماعی به شیوه

تمثیل، بیان سلوک دین و تربیت نفس انسانی» است؟

۱) تذکره دولتشاه، تاریخ گزیده، موش و گربه، مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد

۲) تذکره‌الاولیا، جامع‌التواریخ، اخلاق‌الاشراف، لمعات

۳) تذکره دولتشاه، تاریخ جهانگشا، موش و گربه، لمعات

۴) تذکره‌الاولیا، تاریخ گزیده، اخلاق‌الاشراف، مرصادالعباد من المبدأ الی المعاد

۱۷- کدام یک از آثار جامی به ترتیب به تقلید از عطار و نظامی نوشته شده‌اند؟

۱) تذکره‌الاولیا - جمشید و خورشید ۲) نفحات‌الانس - تحفه‌الاحرار

۳) بهارستان - تحفه‌الاحرار ۴) تذکره‌الاولیا - نفحات‌الانس

۱۸- از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد کاملاً درست است به جز:

۱) مثنوی عشاق‌نامه اثر فخرالدین عراقی است. او در هر فصل این مثنوی به یکی از مباحث عرفانی

پرداخته و سخن را با تمثیل و حکایت به پایان رسانده است.

۲) در قرن هشتم به دلیل بی‌اعتقادی برخی ایلخانان مغول و بی‌تعصبی برخی دیگر نسبت به مذاهب

رایج، فرصتی پدید آمد تا صاحبان مذاهب‌های مختلف عقاید خود را ابراز کنند.

۳) بایسنقر میرزا پسر شاه‌رخ هنرمند و هنردوست بود و در زمان او هنرمندان، قرآن کریم و

شاهنامه فردوسی را به خط خوش نگاشتند و با تصاویری زیبا آراستند آثاری ماندگار از هنر

اسلامی عرضه کردند.

۴) جامی کتاب نفحات‌الانس خود را به شیوه تذکره‌الاولیای عطار در بیان تصوف و طریقت نوشته

است. او مثنوی‌هایی به پیروی از نظامی سرود که تحفه‌الاحرار یکی از آنهاست.

۱۹- در کدام گزینه شخصیت‌های ذکر شده در یک عصر زندگی نمی‌کنند؟

① جلال‌الدین بلخی - نجم دایه - خواجه رشیدالدین فضل‌الله

② ابن یمین - نجم‌الدین رازی - حمدالله مستوفی

③ حافظ - خواجهی کرمانی - سلمان ساوجی

④ نعمت‌الله ولی - دولت‌شاه سمرقندی - جامی

۲۰- کدام گزینه در معرفی شخصیت داخل کمانک نادرست است؟

① وی در منظومه موش و گربه به ناهنجاری‌های اجتماعی به شیوه طنز و تمثیل پرداخته است. (عبید زاکانی)

② در هر فصل از مثنوی عشاق‌نامه، به یکی از مباحث عرفانی پرداخته است. (فخرالدین عراقی)

③ در غزل توجه خاصی به سعدی و حافظ داشته و دارای قصایدی نیز در سبک عراقی است و مثنوی

جمشید و خورشید او به شیوه داستان‌های نظامی سروده شده است. (سلمان ساوجی)

④ از چهره‌های علمی و سیاسی در عصر ایلخانان به شمار می‌رود و اقدام مهم فرهنگی او تأسیس

عمارت ربع رشیدی در تبریز است. (خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی)

۲۱- انتساب کدام اثر به پدیدآورنده مقابل آن، درست است؟

① اخلاق‌الاشراف: خواجه نصیرالدین توسی ② جمشید و خورشید: سلمان ساوجی

③ تذکره دولت‌شاه: امیرعلی شیرنویسی ④ رساله دلگشا: خواجه عبدالله انصاری

۲۲- شعر زیر منتخب از چه اثری است؟

«گفت به مجنون صنمی در دمشق کای شده مستغرق دریای عشق،

عشق چه و مرتبه عشق چیست؟ عاشق و معشوق در این پرده کیست؟

عاشق یک‌رنگ و حقیقت‌شناس گفت که ای محو امید و هراس

نیست به جز عشق در این پرده کس اول و آخر همه عشق است و بس»

① موش و گربه ② سبحة‌الابرار ③ عشاق‌نامه ④ تحفه‌الاحرار

۲۳- نوع نثر آثار گزینه به ترتیب، «پیچیده، ساده، پیچیده، ساده» است.

① تاریخ و صاف، مرصادالعباد، تاریخ جهانگشا، طبقات ناصری

② تاریخ و صاف، طبقات ناصری، مرصادالعباد، تاریخ جهانگشا

③ تاریخ جهانگشا، تاریخ و صاف، مرصادالعباد، طبقات ناصری

④ تاریخ جهانگشا، مرصادالعباد، طبقات ناصری، تاریخ و صاف

۲۴- کدام گزینه از نظر تاریخ ادبیات صحیح است؟

- ۱) حافظ از شاعران سرآمد قرن هشتم است که در غزلیاتش لحنی گزنده و طنزآمیز دارد.
 - ۲) سلمان ساوجی از حافظ، مولوی و نظامی تأثیر پذیرفته است.
 - ۳) حمدالله مستوفی در کتاب تاریخی خود، تاریخ ایران را تا سال ۷۵۰ هـ.ق. بررسی کرده است.
 - ۴) موش و گربه، اخلاق الاشراف و جمشید و خورشید از آثار عبید زاکانی‌اند.
- ۲۵- دلایل تبلیغ و ترویج آزادانه مذاهب و ادیان در عصر مغولان چیست؟

- ۱) بهره‌مندی از شریعت به منظور دستیابی به قوای سیاسی و نظامی خویش
- ۲) بی‌اعتقادی برخی از ایلخانان مغول و بی‌تعصبی برخی دیگر
- ۳) دور ساختن افکار مردم از پرداختن به زندگی روزمره
- ۴) تشویق و ترغیب حاکمان و پادشاهان قرن هشتم بر التزام فراگیری مسائل دینی

۲۶- در کدام گزینه موضوع آثار به درستی بیان نشده است؟

- ۱) مکاتیب (مجموعه نامه‌های مولانا به قلم خود او)، لمعات (سیر و سلوک عارفانه)، مرصادالعباد (سلوک دین و تربیت نفس انسانی)
- ۲) تاریخ جهانگشا (شرح ظهور چنگیز، احوال و فتوحات او)، نفحات الانس (در بیان حقایق عرفانی و ذکر احوال عارفان)، تذکره دولتشاه شرح (احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی)
- ۳) المعجم فی معاییر اشعار العجم (علم عروض، قافیه، بدیع و نقد شعر)، تذکره دولتشاه (شرح احوال بیش از صد تن از شاعران ایرانی)، جامع التواریخ (تاریخ پیامبران و تاریخ ایران تا سال ۷۳۰ هـ.ق.)
- ۴) مثنوی معنوی (بسیاری از معارف بشری و مسائل عرفانی)، عشاق‌نامه، (هر فصل به یکی از مباحث عرفانی اشاره دارد)، بوستان (اخلاق و حکمت)

۲۷- رباعی زیر، به چه مناسبت و در چه سالی سروده شده است؟

«کس نیست که تا بر وطن خود گرید / بر حال تباخ مردم بد گرید
دی بر سر مرده‌ای دو صد شیون بود / امروز یکی نیست که بر صد گرید»

- ۱) حمله مغولان به شهرهای مرکزی - ۶۳۷ هجری
- ۲) سرزنش مغولان از کشتارهای جمعی - ۶۳۵ هجری
- ۳) قتل عام مغولان - ۶۳۳ هجری
- ۴) واکنش شاعر نسبت به کردار مغول - ۶۴۳ هجری

۲۸ - کدام گزینه کاملاً درست بیان شده است؟

- ① خواجهی کرمانی چند مثنوی به پیروی از پنج گنج نظامی سروده است و از غزلیات حافظ بسیار تأثیر پذیرفته است.
- ② سلمان ساوجی در سرودن مثنوی جمشید و خورشید، توجه خاصی به سعدی و مولوی داشته است.
- ③ تاریخ گزیده و صد پند از آثار معروف حمدالله مستوفی است.
- ④ بی‌اعتباری دنیا و قناعت پیشگی در شعر ابن‌یمین، شاعر عصر سربداران، مورد تأکید قرار گرفته است.

درس دوم: پایه‌های آوایی

۲۹- مرز و پایه‌های آوایی و تعداد هجاهای هر رکن در کدام گزینه با بیت زیر منطبق نیست؟

«مرا می‌بینی و هر دم زیادت می‌کنی دردم تو را می‌بینم و میلم، زیادت می‌شود هر دم»

- ① تو را من دوست می‌دارم ندانم چیست در مانم نه روی هجر می‌بینم نه راه وصل می‌دانم
 - ② دلا یاری دگر جستی بدین کار از تو خشنودم تو از زاری بیاسودی من از خواری بیاسودم
 - ③ گو خلق بدانند که من عاشق و مستم آوازه درست است که من توبه شکستم
 - ④ تو از هر در که باز آیی بدین خوبی و زیبایی دری باشد که از رحمت به روی خلق بگشایی
- ۳۰- پایه‌های آوایی کدام مصراع، هم‌وزن با پایه آوایی «اگر لب را» (با چهار بار تکرار) است؟

- ① به خُلق و لطف توان کرد صید اهل نظر همه را هست همین داغ محبت که مراست
- ② سپندی گو بر آتش نه که دارد کار و باری خوش چو دل با خدای است خلوت نشینی

۳۱- مرز و پایه‌های آوایی مصراع «چارقت دوزم کنم شانه سرت» مطابق است با گزینه
WWW.20SHOO.IR

- ① صبح است و ژاله می‌چکد از ابر بهمنی برگ صبوح‌ساز و بده جام یک منی
- ② ترسم کزین چمن نبری آستین گل کز گلشنش تحمل خاری نمی‌کنی
- ③ ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد ساقی به دور باده‌ی گلگون شتاب کن
- ④ خیز و جهدی کن چو حافظ تا مگر خویشان در پای معشوق افکنی

۳۲- موارد ذکر شده در همه گزینه‌ها به جز پایه آوایی مناسبی برای واژه «کفایتی» است.

- ① سروش جان ② بهار دل ③ صداها را ④ هزار گل

۳۳- وزن کدام گزینه با بیت زیر مطابق است؟

«منم مانده گرفتار بدین نفس خطاکار به رحمت نگهم دار از این دشمن غدار»

- ① هر جور که بر عاشق بی‌سیم توان کرد امروز بتم بر من سرگشته چنان کرد

- ② بس رنج در آماجگه عشق تو بردیم مردیم و خدنگی ز کمان تو نخوردیم

- ③ کی شعر ترانگیزد خاطر که حزین باشد یک نکته از این معنی گفتیم و همین باشد

- ④ زهی حُسن و زهی عشق، زهی نور و زهی نار زهی خط و زهی زلف، زهی مور و زهی مار

۳۴- با توجه به آهنگ مصراع‌ها، پایه‌های آوایی کدام گزینه به ترتیب برای خانه‌های خالی مناسب است؟

الف) عزم دی دا / رِ ت دارد / ... / آمَد

ب) دِلا کی به / شَوَد کارت / ... / نَ خا هَد شد

ج) کس بِ دُور / ... / فی نَ بس تز / عا فِیت

د) م را رُوز / آزل کاری / ... / نَ فر مو دند

- ① شبا روزی، سحر خیزی، بینوایان، دردمندان

- ② حق شناسی، دلدادگی، طمعکاران، دلربایی

- ③ دل‌انگیز، روان‌خوانی، مرهم جان، سروسامان

- ④ آسمان‌ها، نمی‌گوید، مه‌لقایان، عزاداری

۳۵- تعداد هجاهای آخرین پایه آوایی بیت زیر با گزینه یکسان است.

«هر که صید او شود با دیگری کارش نباشد و آنکه داغ او گرفت از بندگی عارش نباشد»

- ① آن که نقش دیگرش جایی مصوّر می‌شود نقش او در چشم ما هر روز خوشتر می‌شود

- ② شرط مردان نیست در دل عشق جانان داشتن پس دل اندر بند وصل و بند هجران داشتن

- ③ می‌گریزم زین دغل‌کاران دنیا می‌گریزم تا نیابندم دگر گم کرده جا پا می‌گریزم

- ④ هر زمان زین سبز گلشن رخت بیرون می‌برم عالمی از عالم فکرت به کف می‌آورم

۳۶- مرز و تعداد هجاها و پایه‌های آوایی بیت زیر با گزینه یکسان است.

«نه دل از سلامت نشان می‌دهد نه عشق از ملامت امان می‌دهد»

- ۱) چو از زلف شب باز شد تاب‌ها فرو مرد قنديل محراب‌ها
۲) ای صبا صبحدم چون رسی سوی او جان من عرضه ده با سگ کوی او
۳) ز باغت به جز بوی رنگی نبینم خود آن بوی را هم درنگی نبینم
۴) نشان دل بی‌نشان از که جویم حدیث تن ناتوان با که گویم

۳۷- تعداد پایه‌های آوایی در کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) بنازیم دستی که انگور چید مریزاد پایی که درهم فشرد
۲) به جز هندوی زلفش هیچ کس نیست که بر خوردار شد از روی فرخ
۳) لطف الهی بکند کار خویش مژده رحمت برساند سروش
۴) ساغر می بر کفم نه تا ز بر بر کشم این دلق ازرق فام را
۳۸- مصراع «دردم از یار است و درمان نیز هم»، با مصراع هم وزن نیست.

- ۱) تا نمودی عارض چون لاله‌ام کز نیستان تا مرا ببریده‌اند
۲) آفتاب از کوه سر بر می‌زند آه از این هستی و داد از این وجودم
۳) تا نمودی عارض چون لاله‌ام کز نیستان تا مرا ببریده‌اند
۴) آه از این هستی و داد از این وجودم

۳۹- تعداد پایه‌های آوایی کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

- ۱) دلا دیدی که آن فرزانه فرزند چه دید اندر خم این اطاق رنگین
۲) لب سرچشمه‌ای و طرف جویی نم اشکی و با خود گفت و گویی
۳) همی آرز کمتر نگردد به سال همی روز جوید به تقویم و فال
۴) از نیستان تا مرا ببریده‌اند در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند

۴۰- تعداد پایه‌های آوایی بیت «هر که تأمل نکند در جواب / بیش‌تر آید سخنش ناصواب» با پایه‌های

آوایی کدام بیت متفاوت است؟

- ۱) نبینی باغبان چون گل بکارد چه مایه غم خورد تا گل بر آرد
۲) بیا تا بر آریم دستی ز دل که نتوان بر آورد فردا ز گل
۳) گفت ای موسی دهانم دوختی وز پشیمانی تو جانم سوختی
۴) آینه از نقش تو بنمود راست خود شکن آینه شکستن خطاست

۴۱- وزن مصراع «شستم ز هی در پای خم دامن ز هر آلودگی» با مرز پایه‌های آوایی کدام گزینه مطابقت دارد؟

- ① خطا کردی به قول دشمنان گوش که عهد دولتان کردی فراموش
 ② به خاک پای عزیزت که عهد نشکستم ز من بریدی و با هیچ کس نپیوستم
 ③ عشق چون دل سوی جانان می‌کشد عقل را در زیر فرقان می‌کشد
 ④ من خاک پای آن کسم کو خون ساغر می‌خورد تا راز دل ساغر چرا هر دم به لب می‌آورد

۴۲- پایه آوایی مصراع اول بیت زیر در کدام گزینه درست تفکیک شده است؟
 با صبا آفتان و خیزان می‌روم تا کوی دوست وز رفیقان ره استمداد همت می‌کنیم

①	با صَ با	اُف تانُ	خی زان می	رَ و م تا	کوی دوست
②	با صَ با اُف تا	نُ خی زان	می رَ و م تا	کوی دوست	
③	با صَ با اُف	تا نُ خی	زان می رَ	وَم تا کو	ی دوست
④	با صَ با اُف	تا نُ خی زان	می رَ و م	کوی دوست	

۴۳- با توجه به وزن بیت زیر و ارکان عروضی آن، پایه آوایی کدام گزینه برای بیت زیر مناسب است؟

«بگفتا چون نشانش / که از ما بی‌نشان است آشیانش»

- ① به او گویم ② بر آید ماه ③ پیدا کن ④ به دستم داد

۴۴- نوع پایه‌های آوایی و نشانه‌های هجایی کدام گزینه با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ① جدا شد یار شیرینت کنون تنها نشین، ای شمع
 ② بی ماهِ مهرافروزِ خود تا بگذرانم روزِ خود
 ③ یکی از عقل می‌لافت یکی طامات می‌بافت بیا کاین داوری‌ها را به پیش داور اندازیم
 ④ مرا عهدی است با جانان که تا جان در بدن دارم

۴۵- ترتیب هجاها و پایه‌های آوایی بیت زیر عیناً با گزینه یکسان است.

«در این سرای بی‌کسی کسی به در نمی‌زند به دشت پر ملال ما پرنده پر نمی‌زند»

۱) بنفشه رسته از زمین کنار جویبارها و یا گسسته حور عین ز زلف خویش تارها

۲) چه دریاست عشقت که هر چند در وی صدف جویم الا نهنگی نیستم

۳) ای من غلام روی تو تا در تنم باشد نفس درمان من در دستِ توست آخر مرا فریادرس

۴) مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم

۴۶- نشانه‌های هجایی کدام بیت به شکل زیر است؟

«--U-/--U-/--U-/--U-»

۱) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند همه اسمند و تو جسمی همه جسمند و تو روحی

۲) نه من خام طمع عشق تو می‌ورزم و بس که چو من سوخته در خیل تو بسیاری هست

۳) ای مسلمانان فغان از جور چرخ چنبری وز نفاق تیر و قصد ماه و کید مشتری

۴) روزگار است این که گه عزت دهد که خوار دارد چرخ بازیگر از این بازیچه‌ها بسیار دارد

۴۷- مرز و پایه‌های آوایی کدام گزینه همانند مصراع زیر است؟

«نکوهش مکن چرخ نیلوفری را»

۱) دگر باره با مات بیگانگی است

۲) بنه پیش او رخ خوش است

۳) که نامت به نیکی بماند مخلص

۴) چو آن فتنه از خواب سربر گرفت صراحی طلب کرد و ساغر گرفت

۴۸- تعداد پایه‌های آوایی در همه ابیات زیر به جز گزینه یکسان است.

۱) به دنبال محمل چنان زار گریم که از گریه‌ام ناچه در گل نشیند

۲) همه کارم ز خودکامی به بدنامی کشید آخر نهان کی ماند آن رازی کز او سازند محفل‌ها

۳) به دل گفتم ز چشمانش پرهیز که هشیاران نیاویزند با مست

۴) من مرغی پر بسته‌ام زان در قفس بنشسته‌ام گر زان که بشکستی قفس بنمودمی پرواز را

۴۹- پایه‌های آوایی کدام گزینه در مقابل آن درست نوشته نشده است؟

- ۱) ببرید از کسی کاخر ببرد: بِ بُر ری | دَز ک سی کا | خَر ب بر رد
 - ۲) مرا از هر چه می‌بینم رخ دلداری تر: م را از هر | چ می بی نم | رُخ دل دا | را ولی تر
 - ۳) چه خوش گفت جمشید با تاج و تخت: چ خَش گف | ت جَم شید | د با تا | جُ تخت
 - ۴) خال جانان دانه دل، زلف ساقی دام راه: خالِ جانان | دانِ یِ دل | زُلِ فِ ساقی | دامِ راه
- ۵۰- نشانه‌های هجایی کدام بیت، به شکل زیر است؟

« -- U / - - - U / - - - U - - U / - - - U / - - - U »

- ۱) شبی چون شبه روی شسته به قیر نه بهرام پیدا نه کیوان نه تیر
 - ۲) خدایا به خواری مران از درم که صورت نبندد دری دیگرم
 - ۳) زمن باور کند زاهد زهی عقل که کردم توبه وز میخانه رفتم
 - ۴) برآمد قیرگون ابری ز روی نیلگون دریا چو رای عاشقان گردان چو طبع بی‌دلان شیدا
- ۵۱- نوع پایه‌های آوایی و تعداد هجای هر رکن در مصراع «که صافی گشته بود آوازم از آنفاس حیوانی» با گزینه یکسان است.

- ۱) به گهرهای تر از لعل لب به حلی‌های زر از سیم تنت
 - ۲) به هفت آسمان هشتمین در فرایم ز دود دلی کاسمان‌وش فتاده است
 - ۳) چنان در قید مهرت پای بندم که گویی آهوئی سر در کمندم
 - ۴) هزاران مرد دعوی‌دار بنمایم از مسجد شما یک مرد معنی‌دار از خمّار بنمایید
- ۵۲- وزن مصراع «جهان پیر است و بی‌بنیاد ازین فرهادکش فریاد» با وزن بیت یکسان و برابر است.

- ۱) یک امروز است ما را نقد ایام مرا کی صبر فردای تو باشد
- ۲) جوانی شمع ره کردم که جویم زندگانی را نجستم زندگانی را و گم کردم جوانی را
- ۳) به جفایی و قفایی نرود عاشق صادق مژه بر هم نزنند گر بزنی تیر و سنانش
- ۴) کسی را فراغ از چنین خلق دیدن مسلم بود کو قناعت بورزد

۵۳- با توجه به خوانش درست ابیات، مرز پایه‌های آوایی مصراع اول کدام بیت نادرست مشخص شده است؟

- گرت جان بخواهد به لب بر نهی / و گر تیغ بر سر نهد سر نهی
 ① ← گ ر ت جان / ب خا ه د / ب لب بر / ن ه ی
 روز محشر محو گردد سر به سر / جز زفان او زفان‌های دگر
 ② ← ر و ز مح / شر محو / گر دد سر / ب سر
 بتی بودم ز سر تا پا دلارا / چنان گشتم که نشاسم سر از پا
 ③ ← ب تی بو دم / ز سر تا پا / د ل ا را
 خاک را بر سر زنی سر نشکند / آب را بر سر زنی در نشکند
 ④ ← خ اک را بر / سر زنی سر / نش گ ند

۵۴- تقطیع هجایی و ارکان بیت زیر در کدام گزینه درست نشان داده شده است؟
 به یاد یار و دیار آنچنان بگریم زار که از جهان ره و رسم سفر براندازم

- ① --UU/-U-U/-U-U/-U-U UU/-U-U/-U-U/-U-U
 ② UU/UU-U/U-UUU/UU-U UU/UU-U/U-UUU/UU-U
 ③ --/-U-U/-U-U/-U-U --/-U-U/-U-U/-U-U
 ④ --/-U-U/--UU/-U-U --/-U-U/--UU/-U-U

۵۵- نشانه‌های هجایی زیر مربوط به کدام مصراع است؟

«UU - - UU - - UU»

- ① بُتِ خود را بشکن خوار و ذلیل
 ② هر کسی از ظنّ خود شد یار من
 ③ نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند
 ④ عشق تو بر بود ز من مایه مایی و منی

۵۶- تعداد پایه‌های آوایی کدام بیت با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- ① بر آی ای آفتاب صبح امید
 ② رفیقان چنان عهد صحبت شکستند
 ③ گر انگشت سلیمانی نباشد
 ④ چنان پر شد فضای سینه از دوست
 ⑤ که در دست شب هجران اسیرم
 ⑥ که گویی نبودست خود آشنایی
 ⑦ چه خاصیت دهد نقش نگینی
 ⑧ که فکر خویش گم شد از ضمیرم

۵۷- تعداد و نوع پایه‌های آوایی بیت زیر همانند گزینه است.

«شب صحبت غنیمت دان و داد خوشدلی بستان که همتابی دلفروزست و طرف لاله زاری خوش»

- ۱) به سامانم نمی‌پرسی، نمی‌دانم چه سرداری به درمانم نمی‌کوشی، نمی‌دانی مگر دردم
- ۲) من از بازوی خود دارم بسی شکر که زور مردم آزاری ندارم
- ۳) خوش است آن مه به اغیار آزمودم به من خوش نیست بسیار آزمودم
- ۴) شاه عالم را بقا و عزّ و ناز باد و هر چیزی که باشد زین قبیل

درس سوم: تشبیه

۵۸- تعداد تشبیه در کدام بیت بیشتر است؟

- ۱) قدّ همه دلبران عالم پیش الف قدت چو نون باد
- ۲) از خطا گفتم شبی زلف تو را مشک ختن می‌زند هر لحظه تیغی مو بر اندام هنوز
- ۳) ای سرو سیم‌تن صبح است در فکن در جام آبگون آن آتش مذاب
- ۴) چو هند و زلف دود آسای او آتش‌نشین چو طوطی لعل شکرخای او شیرین جواب
- ۵۹- آرایه‌های «حسن آمیزی، حسن تعلیل، اسلوب معادله، متناقض‌نما، تشبیه» به ترتیب در کدام گزینه آمده‌اند؟

- الف) بهر دنیا با خسیسان چرب نرمی مشکل است بوسه بهر گنج نتوان بر دهان مار داد
- ب) شب‌نم از فیض سحرخیزی عزیز گلشن است گل به دامن خنده از شب‌زنده‌داری می‌برد
- ج) باور که می‌کند که درین بحر چون حباب سر داده‌ایم و زندگی از سر گرفته‌ایم
- د) در بهار از باده‌ی گلگون گذشتن مشکل است واعظ از ما بگذران تا موسم گل بگذرد
- ه) تا به کی در خواب سنگین روزگارم بگذرد زندگی در سنگ خارا چون شرارم بگذرد
- ۱) ج، د، ب، ه، الف ۲) ه، الف، ب، ج، د ۳) ه، ب، الف، ج، د ۴) ج، ه، د، ب، الف

۶۰- آرایه‌های «تناقض، تشبیه، کنایه، تضاد، حس آمیزی» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- الف) تو گر نباشی کج‌بین، چگونه آید راست ز خاک بودن و خود را بر آسمان دیدن؟
 ب) غبار کوی تنزل به دیده تا نکشی نمی‌توانی مسند بر آستان دیدن
 پ) شب عید است، می‌باید در میخانه واکردن به می خشکی زهد روزه‌داران را دوا کردن
 ت) خدا نصیب کند دیده‌ای که بتوانی به روشنایی او سود در زیان دیدن
 ث) ز صدق دوستی آن کس که بهره‌مند بود شکسته دل شود از مرگ دشمنان دیدن
 ۱) ت، ب، ث، الف، پ ۲) الف، ب، ث، پ، ت ۳) ت، ث، الف، ب، پ ۴) الف، ت، ث، پ، ب

۶۱- در هر دو بیت کدام گزینه «تشبیه» (فشرده یا گسترده) دیده نمی‌شود؟

- الف) بی‌حاصلی ز سنگ ملامت بود حصار چون سرو و بید از ثمر آزاد کن مرا
 ب) می‌خورد چون خون دل هر کس به قدر دستگاه باش کوچک‌تر ز جام دیگران گو جام ما
 پ) چیست خاک تیره تا باشد تماشاگاه ما؟ سیرها در خویشتن چون آسمان داریم ما
 ت) در جوانی توبه کن تا از ندامت برخوری نیست چون دندان، لب خود را گزیدن مشکل است
 ث) انتظار قتل، نامردی است در آیین عشق خون خود چون کوهکن مردانه می‌ریزیم ما
 ج) فتنه صد انجمن، آشوب صد ویرانه‌ایم گر به ظاهر چون شراب کهنه خاموشیم ما
 ۱) الف - پ ۲) الف - ث ۳) ب - ت ۴) ج - الف

۶۲- آرایه‌های «جناس همسان، تناقض، کنایه، استعاره، تشبیه» به ترتیب در ابیات گزینه آمده است.

- الف) چه مهره باخت ندانم سپهر دشمن‌خوی که دور کرد به دستان ز دوستان ما را
 ب) ز چشم بد خدا آن چشم میگون را نگه دارد که در هر گردش مست تماشا کند ما را
 ج) مرهم ز چه بسازم که این درد که ما راست دانیم که از درد توان جست دوا را
 د) گر راه بود بر سر کوی تو صبا را در بندگی ات عرضه کند قصه‌ی ما را
 ه) شدیم همچو میانث نحیف و نتوان گفت که نیست با کم‌ت هیچ در میان ما را
 ۱) ه - د - ج - الف - ب ۲) ه - ج - د - الف - ب
 ۳) الف - ج - ب - ه - د ۴) ب - د - ج - الف - ه

۶۳- با در نظر گرفتن ترتیب آرایه‌های «جناس همسان، حسن تعلیل، ایهام تناسب، پارادوکس، تشبیه» کدام گزینه درست خواهد بود؟

- الف) شکل ماه نو، خم ابروی او را راستی
 ب) مشک را سودای زلفش، خون به جوش آورده است بی سبب خون جگر، در ناف آهو بسته نیست
 ج) من تنی دارم و آن هم چو میانت هیچ است
 د) سلمان امید مهر از آن ماهر و مدار
 و) عشق است مرا چاره و این چاره مرا هست
 ۱) الف، ب، د، و، ج ۲) ج، ب، ال، د، و ۳) ج، ب، د، و، الف ۴) و، د، ج، ب، الف

۶۴- کدام گزینه ترتیب آرایه‌های «تشبیه، جناس تام، استعاره، حسن تعلیل، کنایه و ایهام» را نشان می‌دهد؟

الف) هنگام وداع تو ز بس گریه که کردم
 ب) مرا به علت بیگانگی ز خویش مران
 ج) نرگس مست وی آزار دلم می‌طلبد
 د) او به شمشیر جفا خون دلم می‌ریزد
 ه) به خشم رفته ما را که می‌برد پیغام
 و) نی که می‌نالد همی در مجلس آزادگان
 ۱) د، ب، ج، و، ه، الف ۲) ج، الف، و، ب، د، ه ۳) د، ج، ب، الف، و، ه ۴) ج، د، ه، الف، ب، و

۶۵- در همه ابیات، به جز بیت گزینه هر دو نوع تشبیه (گسترده و فشرده) به کار رفته است؟

۱) هر که تماشای روی چون قمرت کرد
 ۲) کوه صبرم نرم شد چون موم در دست غمت
 ۳) سرگشته چو چوگانم و در پای سمندت
 ۴) رشته طول امل را باز کن از پای دل
 سینه سپر کرد پیش تیر ملامت
 تا در آب و آتش عشقت گدازانم چو شمع
 می‌افتم و می‌گردم چون گوی به پهلوی
 از گریبان فلک مانند عیسی سر بر آر

۶۶- کدام گروه آرایه‌های ادبی همگی در بیت زیر یافت می‌شود؟

«شکار آن گه توان کشتن که محکم در کمند آید / چو بیخ مهر بنشاند درخت وصل بر کندی»

- ۱) ایهام - تناسب - تشبیه
 ۲) تضاد - تشبیه - استعاره
 ۳) کنایه - مجاز - تشخیص
 ۴) حسن تعلیل - جناس - تلمیح

۶۷- آرایه‌های «مجاز، ایهام، کنایه، تشبیه و تلمیح» به ترتیب در کدام ابیات، یافت می‌شود؟

- الف) اگر دو چشم تو مست مدام خواهد بود / خروش و مستی ما بر دوام خواهد بود
 ب) کسی که نقد خرد داد و ملک عشق خرید / اگر ز سود و زیان بگذرد زیان نکند
 ج) چو خامه هر که حدیث دل آورد به زبان / طمع مدار که سر بر سر زبان نکند
 د) طالب لعل توام کان که به ظلمات افتاد / طلب چشمه حیوان نکند چون نکند؟
 هـ) هر که زین رهگذرش پای فرو رفت به گل / میل آن سرو خرامان نکند چون نکند؟

۱) الف، ب، هـ، ج، د

۲) ج، الف، هـ، ب، د

۶۸- در منظومه زیر چند تشبیه وجود دارد؟

«مرا هر لفظ فریادی است کز دل می‌کنم بیرون / مرا هر شعر دریایی است لبریز از شراب خون /
 کجا شهد است این اشکی که در هر دانه لفظ است / مرا این، کاسه خون است / چنین آسان
 منوشیدش.»

۱) سه

۲) چهار

۳) پنج

۴) شش

۶۹- ترتیب ابیات زیر، از لحاظ داشتن آرایه‌های «تشبیه، ایهام، اسلوب معادله، مجاز» کدام است؟

- الف) عجب از چشم تو دارم که شبانش تا روز / خواب می‌گیرد و شهری ز غمت بیدارند
 ب) یاری که رخس قبله صاحب‌نظران است / چشم و دل مردم به جمالش نگران است
 پ) دل که آینه شاهی است غباری دارد / از خدا می‌طلبم صحبت روشن‌رایی
 ت) دل چو شد افسرده، از جسم گران‌جان پاره‌ای است / رنگ برگ خویش باشد میوه‌های خام را

۱) پ - ب - ت - الف

۲) ت - ب - پ - الف

۷۰- در کدام گزینه هر دو کلمه قافیه «وجه شبه» محسوب می‌شوند؟

- ۱) ای دفتر حسن تو را فهرست خط و خال‌ها / تفصیل‌ها پنهان شده در پرده اجمال‌ها
 ۲) رخ گل را که عکس روی یار است / هوا مشاطه آب آینه‌دار است
 ۳) روی تو چون نوبهار جلوه‌گری می‌کند / زلف تو چون روزگار پرده‌داری می‌کند
 ۴) روزی که در جام شفق مل کرد خورشید / بر خشک چوب نیزه‌ها گل کرد خورشید

۷۱- در کدام یک از بیت‌های زیر هر سه نوع «تشبیه، گسترده، فشرده ترکیبی و فشرده غیر ترکیبی» به کار رفته است؟

- ۱) تو سروی و ما چون آب آورده به پایت سر می‌ماند و ما تشنه بر خاک سر کویت
۲) حافظا شاید اگر در طلب گوهر وصل دیده دریا کنم از اشک و درو غوطه خورم
۳) تو آفتاب منیری که می‌روی ز سرم فتاده بر سر ره من به سایه می‌مانم
۴) چون شاخ گوزن است قد خم شده اما از بیشه اندیشه زند نعره که شیرم
- ۷۲- کدام گروه آرایه‌های ادبی، همگی در بیت «خورشید دیگر از بن هر موی من دمید / تا شد ز داغ

عشق، قدح‌نوش سینه‌ام» یافت می‌شود؟

- ۱) مجاز - نغمه حروف - تشبیه
۲) تضاد - تناسب - تشخیص
۳) مجاز - تناقض - تشبیه
۴) اسلوب معادله - مراعات نظیر - استعاره

۷۳- در کدام بیت تعداد تشبیه، بیشتر است؟

- ۱) چو گشاد تیر غمزه ز خم کمان ابرو گذرد ز سنگ خارا سر ناوک خدنگش
۲) آتش عشقش ز غیرت بر دلم تاختن آورد همچون شیر مست
۳) جانم شکوفه‌وار شکافان شد از هوس چون حله شکوفه برانداخت نوبهار
۴) ز بهر دانه خالت همیشه مرغ دلم به دام زلف تو گر مبتلاست گو می‌باش

۷۴- نوع تشبیه به کار رفته در همه گزینه‌ها به جز گزینه ۲ یکسان است.

- ۱) چو درد از کیمیای صبر درمان می‌شود صائب چرا پیش طیبیان کس لب اظهار بگشاید
۲) به کمند سر زلفت نه من افتادم و بس که بر هر حلقه موییت گرفتاری هست
۳) کیست آن لعبت خندان که پری‌وار برفت که قرار از دل دیوانه به یکبار برفت

۴) آتش صبر تو سوزد آتش هستیت را آتش اندر هست زن و اندر تن هستی نژاد

۷۵- «چون» در کدام گزینه «ادات تشبیه» نیست؟ (ورودی پیش‌دانشگاهی انسانی ۷۵)

- ۱) آن شاخ‌های نارنج اندر میان ابر چون پاره‌های اخگر اندر میان دود
۲) برطرف رود چون بوزد باد بر درخت آید به گوش ناله نای و صغیر رود
۳) چون کودکی صغیر که با خامه طلا کژمژ خطی کشد به یکی صفحه‌ی کبود
۴) چون لوح آزمون که نقاش چرب‌دست الوان گونه‌گون را بر روی بیازمود

۷۶- در بیت «زمانه از ورق گل مثال روی تو بست / ولی ز شرم تو در غنچه کرد پنهانش» آرایه‌های

ادبی کدام گزینه آمده است؟

۱) تشبیه، تناقض، استعاره، واج‌آرایی

۲) تشخیص، جناس، استعاره، ایهام

۳) تشخیص، تشبیه، حسن تعلیل، تناسب

۴) اسلوب معادله، مراعات نظیر، تشخیص، نغمه حروف

۷۷- در بیت کدام گزینه، تشبیه گسترده وجود دارد؟

۱) عشق آتشی است در دل و آبی است در دو چشم

با هر که عشق جفت است زین هر دو فرد نیست

۲) عشرتی گر هست در دارالامان خامشی است

غنچه سان با صد زبان خوش سخن خاموش باش

۳) صفحه آینه لغزشگاه پای خامه است

زیر شمشیر حوادث جبهه بگشاده باش

۴) در گلستان بلبل و در انجمن پروانه باش

هر کجا دام تماشایی که بینی دانه باش

۷۸- در کدام بیت، همه ارکان تشبیه دیده می‌شود؟

۱) چو کحل بینش ما خاک آستان شماست

کجا رویم بفرما از این جناب کجا

۲) تو خورشیدی و یا زهره و یا ماهی نمی‌دانم

وز این سرگشته مجنون چه می‌خواهی نمی‌دانم

۳) معدن علم است دل، چرا بنشاندی

جور و جفا را در این مبارک معدن

۴) این مدت عمر ما چو گل ده روز است

خندان لب و تازه روی می‌باید بود

۷۹- کدام گروه از آرایه‌های ادبی همگی در بیت زیر یافت می‌شوند؟

«بهار عمر خواه ای دل و گر نه این چمن هر سال چو نسرين صد گل آرد بار و چون بلبل هزار آرد»

۱) تشبیه، استعاره، مراعات نظیر، ایهام تناسب

۲) تکرار، تشبیه، حسن تعلیل، کنایه

۳) اسلوب معادله، تشبیه، تشخیص، مراعات نظیر

۴) ایهام، استعاره، واج‌آرایی، جناس

۸۰- آرایه‌های مقابل ابیات همه گزینه‌ها به جز تماماً درست ذکر شده‌اند.

- ① گرت خونابه گردد دل ز دست دوستان، سعدی / نه شرط دوستی باشد که از دل بر دهان آید (جناس، کنایه)
 ② سوار عقل که باشد که پشت ننماید / در آن مقام که سلطان عشق روی نمود (تشبیه، تضاد)
 ③ سرو از آن پای گرفته است به یک جای مقیم / که اگر با تو رود، شرمش از آن ساق آید
 (حسن تعلیل، استعاره)

④ عجب از چشم تو دارم که شبانش تا روز / خواب می‌گیرد و شهری ز غمت بیدارند (مجاز، تناقض)
 ۸۱- کدام گزینه بیت‌های زیر را به ترتیب داشتن آرایه‌های «مجاز، ایهام تناسب، حس آمیزی، تشبیه، تضاد» مرتب می‌کنند؟

- الف) عجب مدار زهر مو چو چنگ اگر نالم که عشق زمزمه بر تار پیرهن بندد
 ب) ناله‌های گرم را از بس که تأثیری نماند بعد از این سینه آه سر می‌باید کشید
 ج) گل از دست غیر می‌گیری و بر سر می‌زنی در میان عاشقان این سرزنش ما را بس
 د) نیست پند تلخ واعظ آشنای هر مذاق می‌برد از هوش این می‌کبک صاحب هوش را
 ه) ماهم این هفته برون رفت و به چشم سالی است حال هجران تو چه دانی که چه مشکل حالی است

- ① ج، ه، د، الف، ب ② ج، الف، ب، ه، د ③ الف، ج، د، ه، ب ④ د، ه، الف، ج
 ۸۲- در کدام گزینه به ترتیب آرایه‌های «حس آمیزی، تشبیه، تناقض و استعاره» وجود دارد؟
 الف) ز بوی گل شنیدم تا حدیث بی‌وفایی را چو طول غنچه پیش از مرگ در فکر کفن رفتم
 ب) کامم از تلخی غم چون زهر گشت بانگ نوش شاد خواران یاد باد
 ج) فغان که کام مرا تلخ کرد شیرینی که بالیش نتوان حرف شکرستان گفت
 د) عشق بازی و جوانی و شراب لعل فام مجلس انس و حریف همدم و شرب مُدام
 ① الف، ب، د، ج ② ب، د، ج، الف ③ د، الف، ج، ب ④ ب، ج، د، الف
 ۸۳- کدام بیت دارای آرایه «تلمیح» است و بیشترین تشبیه را دارد؟

- ① نگاه‌دار گرت چون عقیق آبی هست که خضر بادیۀ عشق، آتشین جگر است
 ② غنچه چون عیسی به گفتار آمده است از مهد شاخ گل چو مریم مهر خاموشی به لب بنهاده است
 ③ چون زلیخا مشربان ما را تلاش قرب نیست دیده یعقوب ما را بوی پیراهن بس است
 ④ به جوی شیر چو فرهاد تیشه فرسودن یکی از جمله بازیچه‌های طفلانه است

۸۴- پایه‌های تشبیه گسترده که در بیت زیر وجود دارد، در کدام گزینه آمده است؟

«گذشت روزگاران بین که دوران شباب ما در این سیلاب غم، دسته گلی شاداب را ماند»

- ۱) دوران شباب ما + دسته گلی شاداب + ماند ۲) گذشت روزگاران + دسته گل شاداب + ماند
۳) سیلاب + غم ۴) دوران + شباب

۸۵- در مصراع دوم بیت زیر مشبّه، مشبّه به، وجه شبه و ادات تشبیه به ترتیب کدام‌اند؟

«سپید شد چو درخت شکوفه‌دار سرم از این درخت همین میوه غم است برم»

- ۱) درخت - سر - سپید شدن - چو ۲) سر - درخت شکوفه‌دار - سپید شدن - چو
۳) سر - میوه - میوه داشتن - چو ۴) درخت - غم - میوه داشتن - چو

۸۶- در مصراع «ز تاب آتش دوری شدم غرق عرق چون گل» به ترتیب چه نوع تشبیه‌هایی به کار رفته است؟

- ۱) یک تشبیه بلیغ ۲) دو تشبیه بلیغ
۳) یک تشبیه بلیغ اضافی، یک تشبیه گسترده ۴) یک تشبیه اسنادی و یک تشبیه گسترده

۸۷- در کدام بیت فقط یک نوع تشبیه از نظر پایه‌ها (ارکان) دیده می‌شود؟

- ۱) مستغنی‌ام ز خلق که اکسیر عشق ساخت چون آفتاب چهره زرین خزانه‌ام
۲) چشمه عشق به دریای کرم پیوسته است نظر عشق به هر کس که فتد، پاک رود
۳) بی تأمل چون عرق بر روی خوبان می‌دویم چون کمند زلف، گستاخ بر و دوشیم ما
۴) شعله شوق تو آتش در دلم ای شمع زد خواستم پروانه‌وش این شعله را افزون کنم
- ۸۸- ترتیب توالی ابیات زیر از جهت داشتن آرایه‌های «تشبیه - تلمیح - تناقض - استعاره» کدام است؟

- الف) از آن ز خنده نیاید لبم به هم، چون جام که بوسه بر دهن شیشه می‌توانم زد
ب) ندیده است جگر گاه بیستون در خواب گلی که من به سر تیشه می‌توانم زد
ج) خوشم به زندگی تلخ، هم‌چو می، ورنه برون چو رنگ، از این شیشه می‌توانم زد
د) اگر ز طعنه عاجز کشی نیندیشم به قلب چرخ جفا پیشه می‌توانم زد
- ۱) الف - ب - ج - د ۲) الف - ج - ب - د ۳) ج - ب - د - الف ۴) ج - الف - د - ب

۸۹- ترتیب ابیات زیر بر اساس داشتن آرایه‌های «کنایه، استعاره، واج‌آرایی، واژه‌آرایی، جناس، سجع» کدام است؟

الف) به جز که کور نخواهد که من به هیچ سبب	به سوی ظلمت از آن شمع صد طراز روم
ب) گوید که نیست جوهر وز منش نیست باور	زان نیست از برادر هستم چنانکه هستم
پ) با وی چو شهد و شیرم هم دامنش بگیرم	اما چگونه گیرم چون من شکسته دستم
ت) تا روی تو بدیدم از خویش نابدیدم	ای ساخته چو عیدم وی سوخته چو عودم
ث) براق عشق گزیدم که تا به دور ابد	به سوی طره هندو به ترک تاز روم
ج) سوخته شد ز هجر تو گلشن و کشتزار من	زنده کنش به فضل خود ای دم تو بهار من

۱) ت - ب - الف - ت - پ - ج ۲) ث - الف - ج - ب - ت - پ

۳) ب - پ - ث - ت - الف - ج ۴) ب - الف - ج - ت - پ - ث

۹۰- در کدام بیت، همه آرایه‌های «تشبیه، مراعات نظیر و تضاد» موجود است؟

۱) ای صاحب کرامت، شکرانه سلامت	روزی تفقدی کن درویش بی‌نوا را
۲) آسایش دو گیتی، تفسیر این دو حرف است	با دوستان مروت با دشمنان مدارا
۳) سرکش مشو که چون شمع از غیرت بسوزد	دلبر که در کف او موم است سنگ خارا
۴) دل می‌رود از دستم، صاحب دلان خدا را	دردا که راز پنهان خواهد شد آشکارا

گروه آموزشی بیست و شو

WWW.20SHOO.IR